

Nefndasvið Alþingis
nefnadasvid@althingi.is

Kópavogi 20. október 2020.

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt aldursviðmið), 20. mál, stjórnarfrumvarp.

Visað er til tölvubréfs Alþingis frá 15. október 2020 þar sem óskað er álits Læknafélags Íslands (LÍ) á frumvarpi til laga um breytingu á lögum um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt aldursviðmið), 20. mál á 151. lögjafarþingi.

Í greinargerð kemur fram að frumvarpið er unnið í samstarfi forsætisráðuneytis og starfshóps sem skipaður var samkvæmt bráðabirgðaákvæði II í lögum um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019. Með ákvæðinu var starfshópnum m.a. falið að endurskoða aldursviðmið laganna til lækkunar vegna réttar til að breyta skráningu kyns og skyldi hann hafa um það samstarf við Barnaverndarstofu, umboðsmann barna og hagsmunasamtök hinsegin fólks. Frumvarpið byggir á tillögum starfshópsins.

Í frumvarpinu er lagt til að réttur til að breyta opinberri skráningu kyns og samhliða nafni miðist við 15 ára aldur en ekki 18 ára aldur eins og er nú í lögnum. Er það í samræmi við niðurstöðu áðurgreinds starfshóps að unglingar hafi við 15 ára aldur almennt nægan þroska til að taka sjálfir ákvörðun um breytingu á skráningu kyns síns og geri sér grein fyrir afleiðingum þeirrar ákvörðunar. Niðurstöðuna byggir starfshópurinn á heildstæðu mati á þeim gögnum og upplýsingum sem hópurinn aflaði svo og samráði. Hins vegar visar starfshópurinn til þess að ákvörðunin sé afturkræf og einföld í framkvæmd og bendir á mikilvægi þess að auðvelt verði fyrir börn að “snúa til baka” ef þau komast að þeirri niðurstöðu að þau tilheyri þrátt fyrir allt því kyni sem þeim var úthlutað við fæðingu.

LÍ mælir með samþykki frumvarpsins enda byggir það á tillögum starfshóps sérfræðinga, sem höfðu víðtækt samráð í vinnu sinni.

Verði eftir því óskað er LÍ að sjálfsögðu tilbúið til að senda fulltrúa félagsins á fund velferðamefndar til að ræða frumvarpið.

Virðingarfyllst,
f.h. stjórnar LÍ,

Reynir Arngrímsson, formaður

Nefndasvið Alþingis
nefndasvid@althingi.is

Kópavogi 20. október 2020.

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna laga um kynrætt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt kynlögum um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt kynskráning), 21. mál, stjórnarfrumvarp.

Vísað er til tölvubréfs Alþingis frá 15. október 2020 þar sem óskað er álitis Læknafélags Íslands (LÍ) á frumvarpi til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna laga um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt kynskráning), 21. mál á 151. löggjafarþingi.

Í greinargerð kemur fram að frumvarpið er unnið í samstarfi forsætisráðuneytis og starfshóps sem skipaður var samkvæmt bráðabirgðaákvæði II í lögum um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019. Með ákvæðinu var starfshópnum m.a. falið að fjalla um og gera tillögur um breytingar á öðrum lögum sem nauðsynlegar væru til að tryggja réttindi trans fólks og intersex fólks. Frumvarpið byggist á tillögum starfshópsins.

LÍ mælir með samþykki frumvarpsins enda byggir það á tillögum starfshóps sérfræðinga, sem höfðu viðtækt samráð í vinnu sinni. LÍ bendir þó á að við breytingar á lögum sem talið er þurfa breyta til tryggja að viðkomandi ákvæði eigi einnig við um fólk með hlutlausa kynskráningu er ýmist notað hugtakið “manneskja” eða hugtakið “einstaklingur”. LÍ telur heppilegra að alls staðar sé notað sama hugtakið og kýs hugtakið “einstaklingur” fremur en hugtakið “manneskja” þó vissulega sé þetta fyrst og fremst smekksatriði.

Verði eftir því óskað er LÍ að sjálfsögðu tilbúið til að senda fulltrúa félagsins á fund velferðarnefndar til að ræða frumvarpið.

Virðingarfyllst,
f.h. stjórnar LÍ,

Reynir Arngrímsson, formaður

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 26. október 2020.

Efni: Umsögn Mannréttindaskrifstofu Íslands um frumvörp til laga um breytingu á lögum um kynrænt sjálfræði og breytingu á lögum vegna laga um kynrænt sjálfræði, þskj. 20., 21. og 22, 20., 21. og 22. mál.

Mannréttindaskrifstofa Íslands (MRSÍ) hvetur til lögleiðingar framangreindra frumvarpa. Gerir skrifstofan engar athugasemdir við 20. og 21. mál en hefur eftirfarandi fram að færa varðandi mál nr. 22:

Með frumvarpi þessu er í fyrsta sinn lagður grunnur að lagaramma varðandi málefni barna með ódæmigerð kyneinkenni auk eflingar eftirlits og kærueimild vegna vanefnda.

MRSÍ minnir á ákvæði 7. og 12. gr. samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks, sem Íslandi fullgilti á árinu 2016. Fyrirnefnda ákvæðið fjallar um fötlud börn og hið síðarnefnda um réttarstöðu til jafns við aðra. Því hvetur MRSÍ til þess að tryggt verði fullt tillit til réttar fatlaðra barna til þess að láta skoðanir sínar óhindrað í ljós um öll mál er þau varða, jafnframt því að sjónarmiðum þeirra sé gefinn gaumur eins og eðlilegt má telja miðað við aldur þeirra og þroska og til jafns við önnur börn. Loks skal þeim veitt aðstoð þar sem tekið er eðlilegt tillit til fötlunar þeirra og aldurs til þess að þau geti nýtt sér þennan rétt.

Þá hvetur MRSÍ til þess að tekið verði tillit til ólíks menningarbakgrunns og menningarmunar í tilviki innflytjendabarna með ódæmigerð kyneinkenni og þeim að sama skapi veitt sú aðstoð sem þarf til að þau geti nýtt sér rétt sinn sbr. framangreint. Fagnar skrifstofan ákvæði 7. gr. frumvarpsins varðandi stofnun teymis um börn sem fæðast með ódæmigerð kyneinkenni og treystir því að slíkt teymi muni skipa einstaklinga með þverfaglega þekkingu.

MRSÍ gerir athugasemd við að tveir hópar barna með ódæmigerð kyneinkenni skuli undanskildir þeirri lagalegu vernd sem frumvarpið áskilur, þ.e. börn með hypospadias og micro-penis. Þrátt fyrir almennan áskilnað í frumvarpinu að inngríp sem séu eingöngu útlitsleg, félagsleg og sálfélagsleg, ekki gerð í samræmi við vilja barnsins eða þróun kynvitundar þess og hafi ekki endilega hagsmuni barnsins að leiðarljósi verði óheimil, eru slík inngríp þó leyfð ef um sé að ræða ung börn með framangreind ódæmigerð kyneinkenni.

MRSÍ hvetur til þess að undantekning þessi verði felld burt. Intersex Ísland hefur bent á að til eru meðferðir sem geta normgert kynfæri barna með hypospadias og micro-penis þegar þau hafa náð aldri til að tjá sig um vilja sinn til inngrípsins, kynvitund þeirra hefur verið staðfest og ljóst er að það þjóni hagsmunum barnsins að framkvæma inngrípið. Því ætti almennt ekki að vera ástæða til að grípa inn á fyrri stigum, ef skilyrði þau er að framan greinir eru ekki uppfyllt.

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Loks fagnar skrifstofan ákvæði til bráðabirgða í 11. gr. frumvarps um málefni barna með ódæmigerð kyneinkenni varðandi endurskoðun ákvæðis 11. gr. a innan þriggja ára. Vænta má að sú reynsla og þekking sem þá hefur safnast gefi tilefni til breytinga og mikilvægt að nýta þá vinnu sem þá hefur fram farið sem best. Telur skrifstofan ákvæði þetta einkum brýnt verði engar breytingar gerðar á frumvarpinu hvað börn með hypospadias og micro-penis varðar.

Virðingarfyllt,

f.h. Mannréttindaskrifstofu Íslands

Margrét Steinarsdóttir, framkvæmdastjóri

MOSFELLSBÆR

Alþingi

Nefndasvið Alþingis

150 Reykjavík

Mosfellsbær, 29.10.2020

Efni: Umsögn Mosfellsbæjar vegna frumvarps til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna laga um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt kynskráning).

Á fundi bæjarráðs Mosfellsbæjar þann 22. október var lýðræðis- og mannréttindanefnd Mosfellsbæjar falið að veita umsögn um frumvarps til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna laga um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt kynskráning).

Mosfellsbær fagnar ofangreindu frumvarpi og telur breytingarnar jákvætt skref sem séu til þess fallnar að bæta réttarstöðu einstaklinga og tryggja jafnræði fólks. Þó svo að frumvarpið feli fyrst og fremst í sér orðalagsbreytingar sem kunna að líta út fyrir að vera smávægilegar þá séu þær mikilvægur þáttur í að tryggja öllum jafnræði fyrir lögum, burtséð frá kyni, kyneinkennum eða kyntjáningu.

Mosfellsbær telur mikilvægt að sveitarfélögum verði tryggt aðgengi að fræðslu og ráðgjöf um framkvæmd laga nr. 80/2019, um kynrænt sjálfræði.

Arnar Jónsson,

forstöðumaður þjónustu- og samskiptadeildar

29. september, 2020

Umsögn: Frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna laga um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt kynskráning)

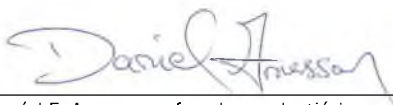
Samtökin '78 - Félag hinsegin fólks á Íslandi fagnar öllum breytingum á lögum er stuðla að auknum réttindum hinsegin fólks og sýnileika þess. Frumvarpið felur í raun aðeins í sér lagfæringar á lögum er tengjast kynrænu sjálfræði á einn eða annan hátt og því nauðsynlegt til að framfylgja þeim að fullu.

Að mestu eru þetta lítilsháttar orðalagsbreytingar en fyrir hinsegin samfélagið og hinsegin einstaklinga er skrefið stórt, og því ber að fagna.

Öll eigum við rétt á því að standa jafnfætis gagnvart lögum og reglum þess samfélags sem við búum í. Kynrænt sjálfræði var og er ákveðin undirstaða, sérstaklega fyrir trans og intersex fólk, og nauðsynlegt að hlúa að þeim lögum og nota þau í réttum tilgangi.

Að lokum vilja Samtökin '78 óska allsherjar- og menntamálanefnd velfarnaðar og um leið beinum því til nefndarinnar að Samtökin '78 eru reiðubúin að koma fyrir nefndina til að rökstyðja umsögn okkar ásamt því að svara spurningum nefndarfólks.

Fyrir hönd Samtakanna '78,

Daníel E. Arnarsson, framkvæmdastjóri

Þorbjörg Þorvaldsdóttir, formaður